

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
 A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 k.
 Negyedévre 4 "
 Helyben házhöz hordva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "
 Egyes szám ára 8 fillér.

*Politikai
 napilap*

Megjelenik minden nap, a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
 A szerkesztőség kéziratok vissza-
 adására vagy megőrzésére nem
 vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a kiadó-
 hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 116. szám. Nagyvárad. Szombat 1914 május 23

Katholikus tiltakozó gyűlések a fővárosban.

A budapesti szabadkőműves tanítóknak az iskolai vallásoktatás kiküszöbölése érdekében hozott határozata ellen nagyarányú agitációt indított országsszerte a legnagyobb katolikus szervezet: a Katolikus Népszövetség. A vidéken már is nagycsomó tiltakozó gyűlést tartottak szervezetei, esütörtökön pedig a régi országház üléstermébe hívott össze nagy nyilvános gyűlést, amely azonban olyan látogatott lett, hogy a vezetőség kénytelen volt párhuzamos gyűlést rendezni s ez utóbbit a Szent István-társulat nagy termében tartották meg. Ez a terem is hamarosan megtelt és többszázan voltak kénytelenek eltávozni.

A régi országház ülésterme már jóval délután 3 óra előtt teljesen megtelt. Az itt tartott ülésen több képviselő és katolikus társadalmi előkelőség is megjelent. Ott volt a többek között: gróf Zichy Aladár, gróf Apponyi Albert titkos tanácsosok, Polónyi Géza, Zboray Miklós, Sággy Gyula, Huszár Károly és Bartos János országgyűlési képviselők, Ernszt Sándor és Beniczky Odón volt képviselők, Kanter Károly és Kiss János prelátusok stb.

Dr Zboray Miklós, a Katolikus Népszövetség alelnöke nyitotta meg a gyűlést, melynek első előadója Huszár Károly orsz. képviselő, a Népszövetség titkára volt.

— Tiltakozni jöttünk össze — mondotta — mint szülők és polgárok, a tanítószág egy kis csoportja ellen, mely a vallásoktatás eltöltése és az u. n. polgári morál mellett foglalt állást. Helyeslünk minden iskolai reformot, mely pedagógiai szempontokat szolgál és a kultúra fejlesztésére törekszik; helyeslünk a tanítók törekvéseit, amikor szociális helyzetüket akarják megjavítani; de hangosan kell tiltakoznunk ez ellen, hogy titkos társaságok, sőtét világnézeti társadalmi fel-forgatók, forradalmi pártok melegágyává tegyék az iskolát. Mikor a vallásnélküli nevelés programját kitűzték, hadat üzentek az egész keresztény Magyarországnak és min-

denkinek, aki a pozitív hit alapján áll. A gyermek a szülő és ninesen joga a tanító-nak a szülő akarata ellenére a hitvallásos neveléstől a gyermeket megfosztani. A keresztény szülők az iskolától nemesak tanítást várnak, hanem jellemes nevelést is, a keresztény erkölcsi elvek alapján. Soha nagyobb szükség nem volt arra, hogy az iskolai jellemképzés intenzívebbé tétessék, mint épen ma, az általános erkölcsi zülles idején. Beszéde befejezéseül felszólította a szülőket, hogy tömörüljenek az iskolai vallásoktatás érdekében.

A közbeszólásokkal többször megszakított, de meg nem zavart és nagy tetszéssel fogadott beszéd után Ekamp Nándor fővárosi tanító, a Keresztény Tanítók Országos Egyesületének titkára beszélt nagy hatással a tanító nevelői kötelességéről. Előadását e szavakkal fejezte be:

— Végezze minden tanító nevelői feladatát az iskolában úgy, hogy — ha Istent ismer — a jól teljesített kötelesség öntudatával szívében ne kelljen félnie Istentől; ha pedig istentagadó, ne kelljen félnie a Somogyi Béla szándéka szerinti legfőbb tekintélytől: a . . . esendőtől!

Utána dr Vass József pápai kamarás, a Pesti Szent Imre Kollegium igazgatója beszélt „Független erkölcs” címen és nagy tudással, erős szónoki készséggel vitatta a laikus morált védelmezők érveinek tarthatatlanságát. Az erkölcs, mint a jóra irányuló hatóerő, nem lehet független és az Istentől, a lelkiségtől elvonatkoztatott erkölcs nem felemelő, hanem lesüllyesztő az állati ösztönökhöz és nem bírhat semmiféle szankcióval.

A hivatalos előadók sora ezzel kimerült, de a közönség minden áron hallani akarta gróf Apponyi Albertet, aki a keresztény morálnak fensőbbiségét hangoztatta. Egyes oldalakról támadják a mai társadalmi viszonyokat avval a beállítással, mintha a létező bajoknak a keresztény világrend volna az oka. Ez ellen a beállítás ellen tiltakozni kell, mert a kereszténység eszméi átvive az életbe, a századok folyamán mindig fejlődésképesek voltak és soha sem akadályozták a népjogok fejlődését. A szabad morál ellenben Nietsché-

ket termelt, akik az erősebb feltétlen jogát hirdették. Már pedig a hatalomnak érvényesítésére anélkül is meg van a hajlandóság. Azért nekünk az igaz haladás útján kell maradnunk és sem hátra, sem oldalt nem szabad kitérnünk, hanem előre kell mennünk a kötelességteljesítés útján.

Még Polónyi Gézát kívánták az egybegyültek hallani, aki tiltakozott az ellen, mintha a vallás erkölcsi oktatás védelme antiszemitizmus, vagy felekezetieskedés lenne. Ő ellensége az antiszemitizmusnak, de ellensége az antiklerikalizmusnak is. Gunyosan aposztrofálta a független morált, mely nem tud programot adni. Beszéde további folyamán azt fejtegette, hogy a katolikusokat a városi és az állami élet terén háttérbe szorítják és rámutatott arra, hogy évtizedek óta hiába sürgetik a magyar katolikusok az autonómiát. Ezzel kapcsolatban utalt arra is, hogy a fővárosi katolikusoknak ninesen meg a saját plebánosválasztási joguk és hogy a püspöki kinevezések a mindenkori kormánytól függenek.

Miután felolvasták az üdvözlő táviratokat, az elnöklő Zboray Miklós előterjesztette a tiltakozó határozati javaslatot, melyet egyhanguan elfogadtak. Az elnök zárószavai és a Hymnus elénekzése után a gyűlés résztvevői rendben szétoszlottak.

Egyidőben a Szent István Társulat nagytermében is volt gyűlés, melynek résztvevői a termet teljesen megtöltötték. Itt Hal-ler István orsz. képviselő, a Katolikus Népszövetség főtitkára, Jánoky-Madoesány Gyula volt orsz. képviselő és Kocsán Károly, az Igaz Szó szerkesztője mondottak hatásos beszédeket, melyek után szintén egyhanguan elfogadták a javaslatot.

A király sétája. A király mikor tegnap reggel valamivel négy óra után föl-kelt, jókedvvel látott munkához. Egész dél-előtt dolgozott, csak akkor hagyta abba a munkát, mikor előterjesztésre jöttek az udvari méltóságok. A köhögés majdnem egészen elmúlt.

Főraktár:
Nagy-Várad
 Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
 épületben.

Turul-cipő
 Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:
Nagy-Várad
 Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
 épületben.

Főrendiház ülése.

Budapest, május 22.

Br Jósika Samu az ülést 11 órakor nyitja meg.

Gr Hadik János: Tisza és Rakovszky ügyében a katonai becsületbírósa döntött és ebbe a választmányba 4 táborkot delegáltak s elnök a hadtestparancsnok volt, kérde a honvédelmi minisztert, mily állásponton van e kérdésben?

Kérde a minisztert:

1. Közismert tény, hogy Tisza tartalékos honvédszázados és Rakovszky ügyében katonai választmány szerepelt s miért vonatott el Tisza ügye a reá nézve illetékes 11-15. szabályok alól?

2. Mért bíráskodott honvédtisztek helyett 4 cs. és kir. közös hadsereghez tartozó tábork, s miért elnökölt a hadtestparancsnok?

3. És kinek van még joga ehhez a kedvezményhez?

Báró Hazai Samu: Különös esetekben van arra szabályzat, hogy az ily ügy elvonnassék a rendes választmánytól, s Tiszának közjogi állásából kifolyólag jogos volt, hogy külön választmány ítélkezett, annyival inkább, mert elvi kérdés dőlt el, mely érinti az egész haderőt.

Hadik János gróf: Ily szabályt nem talált, de fényes bizonyíték ez is arra, hogy a katonaságot bevonják a politikába, a katonaság dönt oly kérdésekben, mihez semmi köze.

Hazai Samu báró: Határozottan kijelenti, hogy a katonai becsületügyi választmány közjogi elvi kérdésbe nem avatkozott.

Hadik a választ tudomásul nem veszi, többség elfogadja.

Attérnek a napirendre, vita nélkül fogadják el az Országos Nyugdíjintézet életbe-
léptetéséről és a védkötelesek kivándorlási tilalmáról szóló törvényjavaslatokat.

Attérnek az 1914-15. évi költségvetés tárgyalására.

Gróf Zselénszky Róbert panaszolja, hogy az ellenzék jogosan hangoztatja, hogy némely vidéken a magyar föld idegen kézre kerül. Megakadályozására kívánja a hitbizományokra vonatkozó intézkedéseket és szükséges, hogy a kisbirtokokból is, ha azok meg is vannak terhelve, hitbizományok alapíttassanak.

Károlyi Gyula kifogásolja a költségvetést, ezután Takács Menyhért szólalt fel és a katolikus autonómiát sürgette. Ezzel a délelőtti ülés véget ért.

Tisza István missiója.

A délutáni ülésen elsőnek Ullmann Pál szólalt fel, a kötött határidő fenntartását helyesnek tartja.

Tisza István gróf mondott ezután nagyszabású beszédet. Elsősorban helyesli a kötött határidő fennhagyását. Így van ez a külföldön is, csupán a börzeszenvedélyeket kell korlátozni. Attért az ország pénzügyi helyzetére. Kijelenti, hogy korántsem oly sötét a helyzet, mint azt hiszik. Tény, hogy takarékoskodni kell, de az még nem jelenti a bajt. A kath. autonómiára vonatkozólag megjegyzi, hogy a kormány nagyon szeretné e kérdés megvalósítását egy lépéssel előbbrevinni. Itt azonban az egész társadalomnak együtt kell működnie. Elsősorban sok mindenre kell tekintettel lenni. Figyelembe kell venni az uralkodó állam főfelügyeleti jo-

gát és az egyház érdekeit. Majd az általános politikai helyzetre tért át. Az az állítás, hogy a parlamenti helyzet most abnormis, egyedül az ellenzéknek tulajdonítható. Az ellenzék csak akkor veszi ki részét a munkából, amikor neki jól esik. Hogy a parlamenti rend fenntartása katonai kezében volna, nem fedi a valót, mert az a katonai erő, ami a parlamenti rend fenntartására van, az az elnök kezébe van letéve. Ezután hangoztatja, hogy az ő missiója az volt, hogy rendet teremtsen a parlamentben. Ezt meg is tette. Az ő küldetése véget ért. Jól tudja, hogy az ellenzék fő óhaja az ő távozása volna. És ezt az óhajt teljesítené is, ha azután szent lenne a béke. Meg van azonban győződve, hogy ez nem következne be és így tovább is marad, teljesíti kötelességét, végzi munkáját, melyben Isten, mint eddig, ezután is megfogja segíteni.

Tisza beszédét nagy éljenzéssel fogadták.

Hosszu Vazul felszólalása után Csernoch János a vallásantantitást eltörlése ellen indított mozgalom ellen szólal fel.

Balogh Jenő és Teleszky János felszólalásai után Jankovich vallás- és közoktatásügyi miniszter kijelenti, hogy ő a legnagyobb erőlylyel van ellene a vallásoktatás eltörlésének. A katolikus autonómia ügyét a kormány igyekszik megvalósítani.

Végül a költségvetést elfogadták.

Az albániai események.

Esszad basa jegyzőkönyvet írt alá, hogy soha többé Albánia belső vagy külső ügyeibe avatkozni nem fog. Az aláírás után, a monarchia hadihajójának parancsnoka útjára eresztette. Az albán királyság első száműzöttje olasz földön van most és égre-földre esküszik, hogy Vilmos királynak nálánál ninesen hűségesebb alattvalója és hogy hazája érdekein kívül soha mást szem előtt nem tartott. Az olasz kormányhoz közel álló lapok, Esszad basa elfogatása után nyomban tiltakoztak az ellen, hogy a basát a Szigetvár hadihajón fogva tartásák. Az olasz kormány közbenjárására bocsátották-e szabadon vagy sem, nem tudható.

Egyáltalán, Esszad pucsesának rugói alighanem még csak ezután fognak nyilvánosságra kerülni. Hogy nem szimplán egy hevesvérű ember meggondolatlanságáról van szó, az abból is következtethető, hogy az olasz külügyminiszter csak 28-án fog e tárgyban hozzá intézett interpellációra válaszolni.

Újabb távirataink ezek:

Esszad levelei.

Páris, május 22.

A Temps jelenti Durrazóból: Az Esszad basa házában talált iratok közt, melyeket a házkutatás alkalmával lefoglaltak, két csomag van, mely leveleket tartalmaz. Ezek közt van egy levél, amelyet Esszad intézett egy albán bandavezérhez, melyben megparancsolja, hogy embereivel vonuljon Durrazó ellen. Megtalálták továbbá azt a hadi

tervet, amelyet Esszad dolgozott ki a durrazói fölkelés tervezésére, amely állítólag a kormány és a fejedelem ellen irányul.

A hatás Durrazóban.

Durazzó, május 22.

Esszad basa eltávolítása lesújtó hatást keltett és azt hiszik, hogy hamarosan visszatér Albániába és az országot veszedelembé fogja sodorni.

Esszad Konstantinápolyba megy.

Róma, május 22.

A lapok jelentése szerint Esszad pasa elhatározta, hogy Nápolyból, ahol feleségével néhány napot tölt, Konstantinápolyba megy.

Nemzetközi csapatokat kérnek.

London, május 22.

Skutariból jelentik, hogy tegnap oda durrazói távirat érkezett, amelyben nemzetközi csapatok kiküldését kéri. Az ott tartózkodó idegen csapatok parancsnokai azonnal táviratban kértek utasítást kormányaitól.

Rendkívüli városi közgyűlés.

Elhalasztották az építkezések ügyében a határozathozatalt.

Az új közbúváhid és a munkáslakások építésének kérdésében hivta össze tegnap délutánra Nagyvárad város törvényhatóságát a polgármester.

Nagy vitára számítottak, mert két nagyvállalkozó birkózik egymással a versenyben, de ezenkívül közelről érdekelve vannak a helybeli kisiparosok, akiket legjobban sújt a munkanélküliség.

A közgyűlés azonban világosan akarta látni a dolgot s mivel előzetesen nem ismerte a pályázat részleteit, s most csak a felolvasott adatok alapján kellett volna dönteni, nem ment bele a kérdés érdemleges elintézésébe, hanem utasította a tanácsot, hogy nyomassa ki a tanács elöterjesztést s annak kellő áttanulmányozása után, a jövő csütörtökön, május 28-án délután újabb rendkívüli közgyűlésen határoz a kérdésben.

Hlatky Endre főispán elnökölt. A bizottság tagjai nagy számmal voltak jelen.

A rendkívüli közgyűlés megnyitása után beterjesztették a közbúváhid építésére megtartott árlejtés eredményét s a részletek után a tanács ajánlja, hogy a föld, kőműves és elhelyező munkákat a Reisinger József cégnek adja a törvényhatóság. (A város főmérnöke tudvalevőleg a Gerster, Megyery és Szunyogh-cég ajánlatát javasolta elfogadásra.) A többi munkanemekre részben helybeli iparosok ajánlatainak elfogadását javasolja a tanács.

Majd felolvasták a később érkezett vonatkozó beadványokat. 25 kis kőműves mester kérte, hogy a kőműves munkát Rendes Vilmosnak adja a város, akkor ők is részeseülnek a munkákban. A tanács azonban ezt nem vette figyelembe, mert Rendes Vilmos tetemes összeggel drágább volt.

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Fűzesfa-telep 7. sz. Új vashídó mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyisintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal
kivánatra díjtalanul szolgálunk.

Beadványt intézett pótlólag a Gerster-cég, hogy egyes kisiparosokkal szerződést kötött a munkát biztosít nekik. Ezt sem fogadta el a tanács.

Végül a kisebb kőművesek egy csoportja kéri, hogy a Reisinger-cégnek adják a munkát, mert azesetre szerződést kötöttek a munkát egy részének átadására. Kérik még, hogy felelősség kizárása mellett döntsék el a kérdést.

Indítvány a halasztásra.

Ezután megindult a vita.

Dr. Agoston Péter úgy látja, miszerint neki sem tudja, hogy egyik, vagy másiknak minő végösszege van s ki az előnyösebb valójában. A dolgot nem ismerjük alaposan, ezért előbb a városi lapban közöljék s eddig halasszuk el a tárgyalást. Még e héten jelenjék meg a városi lap, s a jövő héten tartásuk meg a közgyűlést a tárgyban. (Helyeslés.)

Dr. Friedländer Sámuel ellenzi a halasztást, mert a lapokból ösmerjük a dolgot. Ugyis a miniszter elé kerül a dolog, tehát ne huzzuk újabb halasztással a kérdést. Kéri a tárgyalás megkezdését.

Dr. Medvigy Gábor elfogadja a halasztást. Csak egy hét halasztásról van szó, ez pedig nem nagy dolog, tekintve, hogy itt nem csak két nagy vállalkozóról, hanem a kisiparosokról is szó van. Mindenki a saját lelkiismerete szerint határozzon s kéri a tanácsot, hogy a kinyomatott javaslat mellett az árlejtési hirdetményt is küldjék széjjel.

Gábel Jakab elfogadja a halasztást. Ezután erősen kifogásolja a főmérnök azon eljárását, hogy a nagyvárad vasöntőde és gépgyár ajánlatát azért nem vehetjük figyelembe, ezzel elrasztjuk a pályázókat.

Moskovits József dr. azt kérdi, miért halasszunk. Ma az iparosoknak minden nap drága. Aki érdeklődik és irányítani akar, annak módja volt meggyőződést szerezni. Kimondja nyíltan, hogy itt most csak arról van szó, hogy Megyery vagy Reisinger kapja-e meg a munkát. Akik ösmerik az ügyet, azoknak felvilágosításából megösmérik a dolgot a vita folyamán. Ha elhalasztják egy héttel, ezalatt újból kezdetét veszi a megdolgozás, a kikészítés. — Ellenzi a halasztást, mert az bűn. Dolgozzunk!

Köszeghy József válaszol Gábel Jakabnak, aki szerinte mindég gyanusít. Ő kötelességéhez híven ellenezte a vasöntőde ajánlatát, mert 20 százalékkal olcsóbb volt a kiírásnál.

Gábel Jakab erősen mutat rá, hogy a főmérnök kötelessége ellen vétett, mikor egy helyi vállalatot lepecskondiáz. Több szellemiséget várt volna a főmérnöktől.

Lebovits Rudolf a halasztást szükségességnek tartja, mert tökéletesen nem ismerik a kérdést, amelynél nem az a fő, hogy Gerster vagy Reisinger kapja-e meg a munkát, hanem az, hogy mennyi munkát kapnak abból a kisiparosok.

Ezután a nagy többség elfogadta a halasztó indítványt.

*

A munkáslakások építése kérdésében szintén ilyen álláspontra helyezkedett s ezt is a jövő heti rendkívüli közgyűlésre tűzte ki.

A buza vámjá.

A harmadik tárgy dr. Grósz Menyhért indítványa volt, hogy tekintettel a nagy buzahiányra, s az ez által emelkedő kenyérárakra, a törvényhatóság irjon fel a kormányhoz, miszerint az új buza forgalomba hozataláig a buza behozatali vámját függeszték fel.

Az indítványt hozzászólás nélkül elfogadták s ezzel a rendkívüli tanácsülés véget ért.

A Katholikus Kör tekepályájának megnyitása.

Áldozóesütörtökön délután a Katholikus Kör kerthelyiségében nevezetes kis esemény történt. Ekkor nyílt meg a kugli pálya. Hogy mit jelent egy jó kugli-pálya Nagyvárad intelligens tagjainak, azt csak a megnyitón lehetett konstatálni.

Igaz, hogy a megnyitó csak délután 5 órára volt kitűzve, de azért már 3—4 óra közt úgy özönlöttek a jobbnál jobb kuglizók a kertbe. Minden öt percben nézték az órát és türelmetlenül számlálták a perceket. No még csak 20, még 10, még 5 perc.

— Itt lesz Belopotoczky kegyelmes ur is! Ő nyitja meg a pályát!

Adják szájról-szájra a hirt, amit ugyan már napok óta tud mindenki. Mikor azonban a háromnegyed ötön is túlhaladt az óra mutatója, látható csüggedés vesz erőt s kedvetlenül jegyzik meg:

— Már nem jön a kegyelmes ur.

— Akkor nem nyitjuk! Határozzák el egyetemlegesen.

A következő percben nyílik a Katholikus Kör ajtaja s megjelenik Belopotoczky Kálmán nagyprépost jószágosan mosolygó arca. Kiséretében ott vannak Karácsonyi János, Vucskics Gyula kanonokok, Verner Kálmán árvaszéki elnök. Pillanat alatt felugrának a vendégek, piroslik az arca mindenkinek és mi itt a tisztelgő kalapemelés, mi itt a tiszteletteljes meghajlás? Egy zugó, szivből jövő felkiáltás minden üdvözlést pótol.

— Éljen a kegyelmes ur! Zugott az éljenzés addig, míg a pályához nem ért a nagyprépost. Az új pálya végén már csatára készen állottak a bábok. A kegyelmes egyenesen a golyótartóhoz lépett és kiválasztotta a legnagyobb golyót. Mielőtt azonban kiröptült volna az első dobás, a vendégek felé fordult az előkelő játékos.

— Igaz! Mi a szabály?

Valaki már megsughatta a kegyelmesnek, de most nem akarta megmondani senki.

— Nos, mi a szabály? Ismételte meg a püspök mosolyogva a kérdést. Majd mikor erre sem akartak felelni ő kezdte el:

— Aki kilencet üt egy dobásra, az mit fizet?

— Egy hordó sört. Zugták kórusban.

— És mennyi az a hordó sör?

— 25 liter, fele valaki. A következő pillanatban már el is tűnik a hátak mögött az illető. Valószínűleg sokalta a 25 litert, vagy attól félt, hogy elárulja magát.

— 25 liter? kérdi a kegyelmes. Nem 25 liter. Nos mennyi?

— Ötven liter! Hangzik az előbbi hang és megint eltűnik a hátak mögött.

— Helyes! Ötven liter! Allapítja meg a nagyprépost.

Az csak természetes, hogy erre megint éljenzés következett. Hanem aztán kezdetét vette a komoly munka. Az első dobó a Kegyelmes. A szokatlan nagy golyó egyenesen gurul a bábok felé, közvetlen a bábok előtt azonban letért és tisztán hagyta az állítást. A kegyelmes másodszor is dob. Nyil egyenesen gurul a golyó, mintha ágyuból röptették volna ki. A bábok közül egy se maradt állva. Pompás dobás volt. Kilencet ütött. A püspököt megéjlenzték. Erre aztán megereedtek a sűrös hordók csapjai és megindult a játszma, mely a késő esti órákban ért véget.

A játszmaiban természetes, hogy a régi bajnokok vezettek. Cápá, Bálma, Kifli, Százados, aki különben főintézőis, (gyöngébbek kedvéért ezek a nevek bajnoki árnevek) kitűnő formában voltak. Az új játékosokról legközelebb. A referáda hűségéhez tartozik még, hogy a megnyitó alkalmából több fénykép felvétel is készült.

A játék végén megállapították a pályáról, hogy Nagyvárad legjobb kugli pályája ezidőszerint a Katholikus Köré.

Debrecentől.

Nagyváradig gyalog.

Katonák távgyalogló versenye.

Élénk érdeklődés kíséri a katonaság pompás sportolását, amely a polgári közönségnek valóságos élvezetes látványosság. Némcsak a legénység nemes versengése folytán, hanem azért is, mert a békés adófizető polgároknak módjukban van órák hosszat látni a poros országuton a legelőbb katonai egyéniségeket.

Tegnap a püspöki uton lévő vámház körül virágzott ki a katonai pompa. A szürke uton, szürke civilek között hangosan virítottak a piros tábornoki csikok. Öreg fák galyain, sürgönypóznák erős karjain érdeklődő suhancok ugrálnak. A zenekar kedélyes hangulatot ébreszt, vidám diskurzus mellett sörözés folyik. Egész hangulatos élet üt tanyát ezek alatt a távgyalogló versenyek alatt, amelyeknek legfőbb vonzereje kétségtelenül a külső katonai csillogás és a katonabanda.

Délután két órára várták Debrecenből az első versenyzőket. Most ugyanis a 37-esek és a 39-esek rendeztek versenyt. A feltételek, díjak ugyanazok, mint a 101-esek gyulai-nagyvárad-i versenyén. A távolság 76 Km. A versenyek érdekes előkelőségei: Henriquez János altábornagy és felesége, Barbini tábornok, felesége és leánya, Ránffy ezredes. Debrecenből: Arlow őrnagy és neje, Vendelinszky őrnagy, Orosz János, Frischfeld, Böhm kapitányok, Zrolenszky főhadnagy. Nagyváradról: Zóch alvezredes, Soltz őrnagy, Reisinger, Schembra, Verwalt és Peyer kapitányok stb. Igen sok hölgy jött ki, akiket színes napernyők alatt is éget a forró nap.

Összesen 16 versenyző indult. Egy feladta a versenyt B.-Ujfaluban, ott vonatra ült és jött Váradra. Az utvonal a következő volt: Debrecen, Mikepécs, Derecske, B.-Ujfalu, Berettyószentmárton, Mezőpeterd, Bihar-Keresztes, Ártánd, Bors, Biharpüspöki és Nagyvárad. Valamennyi versenyző sokkal rövidebb idő alatt tette meg a 4 km.-rel hosszabb utat, mint a gyulai-nagyvárad-i verseny alkalmával.

Az eredmények a következők: I. Rácz Sándor. Ideje 10 óra 6 perc. Jókedvű cigánygyerek, aki megérkezése után felkuszott egy utmenti öreg akácfára és a pompázó fáról gyönyörű virágos galyat tört le. A kegyelmes asszonynak vitte. Megtapsolták a friss katonát.

II. Joó György. Ideje 10 óra 20 perc.

III. Pataky György. Ideje 10 óra 28 perc.

IV. Zádori Gábor. Ideje 10 óra 25 perc.

A többi szintén jól jött s késő délutáni órákban ért véget az érdekes verseny.

Az Oltáregyesület előadásai.

Első nap.

Az Oltáregyesület kiállította remekművi egyházi ruháit s e kiállításon előadásokat rendez, melynek elseje csütörtökön d. u. volt. A csütörtöki előadás első száma volt *Vucskics Ottóné zongorajátéka*, aki több zenedarabot játszott el művészi precizitással.

Majd dr. *Némethy Gyula* theologiai tanár tb. kanonok tartott művészi nivóju előadást az egyházi öltözet szimbolikájáról. Azt a jelentőséget fejtegette, mellyel a miseruhák bírnak. Minden miseruha emlékeztet Krisztus szenvedésének egy-egy jelenetére és azokra a ruhákra, amelyeket Jézus a kinszenvedés megrázó folyamán viselt.

Az a fehér ing Krisztus gunyruhája, az átkötő kötelék, a Krisztus kötelei, a humerale az a takaró, mely Krisztus fejét fedte, mikor kinzói letakart fejét verték s kérdezték tőle: mondd meg, ki ütött meg.

Beszélt aztán a miseruhák erkölcsi jelentőségéről. Ezek a ruhák más-más erényt jelképeznek, mellyel mindnyájunknak ékeskednünk kell és nemcsak a papnak, amint az a nagy áldozat, melyre a pap ezeket a ruhákat felölti, nemcsak a pap áldozata, hanem mindnyájunké.

Az érdekes vonzó előadás nagy tetszést keltett.

Az előadás utolsó pontja volt *Kürthy István* zenetanár csellójátéka.

Kürthy Istvánt mindenki ismeri művészi csellójátékáról és vasárnap művészete legjavát adta. Méltán illeszkedett ehhez *Resch Mihály* zenetanár művészi zongorakiséréte.

Az előkelő, diszes közönség nagy tetszéssel fogadta a művészi zenét.

Második nap.

Az Oltáregyesületnek a kiállítás tartama alatt rendezett tegnapi előadása *Resch Mihály* zenetanár művészi zongorajátékával kezdődött. A népszerű művész és zeneszerző pompás játékával viharos tetszést aratott.

Majd dr. *Krüger Aladárné* urnő énekelte pompás szövegkiejtéssel, magasan szárnyaló, majd bájosan csicseregő hangon Erzsébet nagy áriáját Erkel Hunyady Lászlójából. Dr. *Krüger Aladárnét* pár év óta nem volt alkalma Nagyvárad közönségének nyilvános szereplésben hallania. E pár év alatt hangja bámulatosan megerősödött. Nyert erőben, terjedelemben egyaránt, s ha ez előtt is igaz műélvezetet szerzett mindenkor, most még inkább elragadta a közönséget. Ilyen üde, csengő, tiszta és művészileg képzett hang ritkán csendül meg hangversenytermeinkben.

Művészi éneke betöltötte az egész hatalmas termet. Az ének után egész tapsvihar keletkezett, mire ráadásul elénekelte még *Resch Mihály* zeneművét: az Ave Máriát gyönyörűen érvényre juttatva a hatalmas zenemű művészi szépségeit.

A pompás zongorakiséret *Resch Mihály* művészetét dicsérte.

Utána következett *Pálffy Béla* költői szárnyalásu, remek beszéde, mely költői szépségeivel és igazságának erejével egyaránt elragadta a jelenlévőket. Valósággal fölemelte *Pálffy Béla* beszéde a lelkeket, a szíveket: sursum corda! *Pálffy Béla* gyönyörű beszé-

deinek sorában is az elsők közt volt a tegnapi, melynek gondolatmenete a következő:

Szivesen engedett a baráti meghívásnak, hogy szolgálatot tegyen az Oltáregyesületnek. Az Ur megparancsolta Mózesnek, hogy oltárt építsen az Ő nevének. Az oltár oldalain két angyal legyen kiterjesztett szárnyakkal, hogy védő szárnyai befedjék az oltárt s az Ur dicsősége ott fog ragyogni a szárnyak felett.

Igy gondolja el az Oltáregyesület hölgyeinek hivatását, akik oda állnak az Ur oltára mellé.

Angyalok terjesztik ki szárnyaikat az oltár felé, hogy annak disze méltó legyen az Ur oltárához, hogy buzgóságra ragadja a népet, ha még oly szegény nép között is áll az az oltár. Az Ur dicsősége pedig ott ragyog a kiterjesztett szárnyak felett, mert hisz az Oltáregyesület minden munkája a legtisztább altruisztikus szeretetből fakad s ahol önzetlen szeretet van, ott van az Isten.

Kiirthatatlan vágy él az emberben, talán mikor a Teremtő lelkéből lelkezett az ember, akkor hozta magával azt a vágyat, hogy a magasságok felé törjön. Oly erős ez a vágy, hogy akik erősek, lemondtak mindenről s megszabadulva mindentől, ami teher, elszakadtak mindentől, hogy lelkük mindentől megszabadulva szálljon magasra.

Ha pedig valaki gyenge, akkor legalább olyannak akar látszani, mint az erősek, legalább hazudja az erőt. Az emberiség története is ezt mutatja. Mikor még a nyers erő valakit nagygyá tehetett: az ember az erő által akart emelkedni.

Ha érezte, hogy a karja, a szíve erős, társakat szerzett s elindult országokat hódítani. És mikor tartományokat perzselt fel, ez naggyá tette s az emberek úgy tekintettek fel reá, mint nagyságra s nem törődtek vele, hogy e nagyságnak mi az alapja. Eddig a véres csaták tették naggyá a hősokeket, melyekben népeket igáztak le.

Később rájöttek, hogy emberibb mód is van arra, hogy az ember naggyá legyen. Akkor épültek a piramisok, a rodnei koloszuszus. Az építetők azt akarták, hogy e nagyszerű építmények hirdessék nagyságukat. Ezeknek a remekeknek tehát egy céljuk volt, hogy piedesztál gyanánt szolgáljanak egyes embernek. Mások esetet és vésőt vettek, hogy képet alkossanak, szobrot faragjanak s mindezt azért, hogy piedesztáljuk legyen, mint a költő mondja: exegi monumentum aere perennius: érenél maradandóbb emléket emeltem magamnak. Ha pedig valakinek erre a műalkotásra nem volt ereje, az kopirozott másokat és akkor úgy érezte, hogy ő több lett, mint mások.

De kiemelkedni a milliók közül csak egyes embernek kiváltsága. És ha valaki kiemelkedett is a művészetek szárnyán, ki érti meg őket? Ezer közül egy. Maga az emelkedő is az eszközök korlátoltsága miatt korlátolt s minden nép kulturemelkedése befejezetlenül áll mint a Babel tornya Szennár mezején.

Az ember csak emberi mivoltan emelkedhetik magasabbra: a szeretet szárnyán. Csak az altruista szeretet az, ami mindenkét felemel, a szeretet az a közkinés, ami felemel és ha valaki önzetlenül szeret, felemelkedik a felhőkön túl határtalan magasságba egészen az Istenig. A legkisebb ember is eleget tehet annak a vágnak, mely az eletet magasba törni készíti, felemelkedhet abba a magasba, ahol többen ismerik, mint a legnagyobb hősokeket. Tanu erre 11 millió mártírnak és szentnek élete. Van tehát mód, mellyel magasba emelkedhetünk és felemelhetünk másokat is, ha belekapcsolódunk abba a nagy szeretetbe, melyet Istentől tanultunk.

Nem merném azt állítani, hogy rossz a világ rosszabb mint valaha.

Azt látjuk ma, hogy a társadalom nagy erőt fejt ki, hogy segítsen másokat. Nem kicsi adó az, melyet a társadalom vett

magára, hogy segítsen a szegényen, az elhagyotton. Ha ma több a nyomor, de több a szeretet intézménye is. Kórházak, szegényházak, internátusok épültek elhagyott, szegény gyermekek számára. Soha ennyi, mint most. De ennyi társadalmi jótétemény között is különbség van a humanizmus és a felebaráti szeretet jótéteménye között, mert a humanizmus nem tud megelégedettséget kelteni. Az ember nem olyan mint az éhes kutya, melynek elég ha koncot dobnak bármínő szívvvel adták is.

Az embernek nagyobb szenvedést okoz, ha lelkének hiányzik valami, mintha a testének. Nem az fájt, ha szegény, hanem ha megalázottnak érzi magát szegénységében, vagy ha a szívébe bele mar az irigység tüze.

A lelki szükségekkel szemben a humanizmus tehetetlen. Építhettek a munkásoknak munkásházakat, be is fűthetik, akkor sem lesz az családi tűzhely, hanem csak egy befűtött ház. Láttam erre példát. Építettek 30 munkásházat, átadták majdnem ingyen s azt hittük boldoggá tették őket. S mikor beköltöztek, szégyellték, hogy bementek. Ki is jöttek nemsokára s aztán azt mondták: most rossz helyen lakunk, de megfizettük, mert a község koldusai nem akarunk lenni. Az alimizsna csak testi bajt szüntet meg s megalázza azt, aki elfogadja.

A felebaráti szeretetnél nem cél a jótékonyosság s azért felemléli azt is, aki elfogadja. A humanizmus átka az, hogy sok jót tesz, de a divat hatása alatt. Ha divatba jönnek a szegény gyermekek, azokon akarnak segíteni, de mindig csak azokon, akiken divat segíteni. Mindig csak fekélyt gyógyítanak, de nem lelkeket. Azért, mert kevés lélek van, aki magasra tud emelkedni külső behatás nélkül, anélkül, hogy legalább meglássa azokat, kikkel jót tett.

A falunak nincsenek kultur intézményei. Ha vannak is szép kötésű könyvek a falusi népkönyvtárban, azt nem adják oda olvasni a népnek, hogy tiszta maradjon. Minek is?! Olvasni csak nagy fáradtsággal tud elolvasni néhány sort. Hol lát a nép művészi dolgot? Csak egy hely van, ahol izlést, művészetet tanul: a templom. A legtöbb falusi templom azonban szegényes, az egyházi ruhák kopottak s a szivárvány minden színében pompáznak, csak az egyház által előirt színek hiányoznak. Egyszerre azt látja a nép, hogy új miseruha érkezett, mely olyan, mint a püspök templomában. Megvan a nagy szenzáció s hetekig tárgyalják, hogy az mily gyönyörű. S ha kérdik, ki készítette? Az oltáregyesület hölgyei, kik ott is szeretik az Istent, ahol nem látják őket, hogy jót tettek. Akik az Istent tisztelik ott, ahol csak művök van jelen. Lehetetlen, hogy e példa ne hasson mindenütt, ahova művészi munkájuk eljut. Ha csak egy egyszerű lélekbe, ki önző lett az élet durva küzdelmeiben, ha csak egy szívben támaszt nemesebb érzést a szebbé lett templom az egyetlen kulturhely az apró kis falukban, királyi munkát végeztek az oltár hölgyei, mert embert tettek nemesebbé, emberi lelket formáltak Isten képére.

Eszébe jut az Ur parancsa, hogy angyalok álljanak az oltárhoz, s felettük lesz az Isten dicsősége s az Ur áldása. Így terjesztenek áldást az Oltáregyesület hölgyei, mert nincs áldásosabb, mint ha egy egyszerű emberben ébresztenek egy nemes gondolatot. Azzal a kívánsággal fejezi be beszédét, hogy nem csak ők terjesszenek áldást a szegény elhagyott kicsi templomok felé, hanem az Ur oltárának angyalai először maguk érezzék maguk felett az Isten áldását, akiket ők szeretnek, akikért imádkoznak.

Fészket rak a gerle, s ereszek alatt megpihen a veréb, az én birodalmam a Te oltárod erők Ura, Istene. Ez legyen jel-szavuk s ez a munkájuk célja.

Szünni nem akaró taps és éljenzés hangzott fel a remek beszéd után.

A mindkét nap jelen volt impozáns kö-

zónség soraiból a következőket sikerült följegyeznünk:

Fetser Antal, dr. Karácsonyi János, dr. Vueskics Gyula, dr. Imrik S. Zoltán, Fetzer József, Gálly Sándor, Kozári Gyula, Gyepes Imre, Schreifert Béla, Szebeni Gyula, Roskovits Béla, Fráter Imre, Boócz Géza, Lipsey Gyula, Debreczeni Gyula, Havranek János, dr. Bolkis János, dr. Hollósné, Harmathy Károlyné, Grunvald Henrikné, Sztaniszlavszky Lászlóné, dr. Kiss Döméné, Boócz Gézáné, dr. Fülöp Ferencné (Nagyenyed), Harach Józsefné, Vueskics Julia, Vueskics Ottóné, Koszta Istvánné, Rimler Irén, Vinkler Jozefa, Kovács Piroška, dr. Személyi Kálmánné, Ikrich Erzsike, dr. Némethy Ferencné, Sárfy Erzsike, Fráter Imréné, Gödör Lászlóné, Schlauch Jozefin, Szabó Akosné, Requinyi Edéné, Nagy Odónné, Vueskics Jenóné, Szikora Irma, Sándor Albertné, Olasz Ilka, Bilinszky Istvánné, Roskovits Béláné, Vertán Zoltánné, Ebert Béláné, Hosszu Kelemenné, Jancsó Lajosné, Szeghy István, Molnár Lajosné, Hoványi Gyuláné, Ováry Klárka, Ováry Sándorné, Stark Róza, Tyll Jánosné, Lubinszky grófné, Beóthy Irénke, Bilinszky Sotérné, Hosszu Jánosné, Buzáth Ilona, Kozma Sándorné, Székely Aranka, Sártory Endréné, Sártory Irma, Kleszner Margit, Barabás Erzsike, Vidosits Gyuláné, Vég Zsófia, Harmathy Károlyné, Bozóky Gyuláné, Olasz Ilka, Ferdényi Kálmánné, Verner Kálmánné, Kravianszky Mór, Somogyi Gézáné, Somogyi Ilkéné, özv. Dubrovsky Odónné, Csordacsics Ferencné, Lestyán Károlyné, Pálffy Jenóné, Pálffy Jenő, dr. Krüger Aladár, Krüger Aladárné, Gálly Sándor, Lipsey Gyula, dr. Krüger Jenő, Sárréty János, dr. Bulyovszky Józsefné, Bulyovszky Erzsike, Sürger Bertalan, Jaks Marianna, Lestyán Béla, Karácsonyi nővérek, Kinczelné Fetser Ilona, Réz Mihályné, özv. Vidovich Bonoventuráné.

A hajdudorogi egyházmegye revíziója.

A nyilvánosság előtt, főként a román sajtóban minduntalan szó esik arról, hogy Miklóssy István, a hajdudorogi görögkatolikus püspök erőszakosan magyarosítja a kormányzata alá rendelt papokat. Legutóbb a képviselőházban Pop-Csicsó István tette ezt szavá s hozzáfűzte azt is, hogy a román papok által az új püspökséghez intézett román nyelvű irásokat visszautasítják.

Egy újságíró előtt az aktuális kérdésekről a következőkben nyilatkoztak a hajdudorogi püspökségnél:

— Miklóssy István püspök az irányítására bízott egyházmegyének román papjaival meg van elégedve. Ma már alig van surlódása a nem magyar papokkal, voltak esetek, amelyek a püspököt eleinte erélyesebb fellépésre bírták, de ma már a legszebb magyarsággal folynak a tárgyalások irásban is. Mikor Miklóssy István püspök legelső értesítéseit szétküldötte az egyházmegyébe tartozó községeknek, bizony akadnak meggondolatlan s a tulzó oláhok által félrevezetett lelkészek, akik visszaküldték a leveleket azzal a megjegyzéssel, hogy „nu stiu ungestye” (nem tudunk magyarul). De jöttek a püspökhöz román beadványok, amelyeket a bombarobbanás alkalmával vértanúhalált halt Jackovich Mihály vikárius ugyancsak nagy erélyességgel utasított vissza.

Az ellentétek ma már elsimultak és Miklóssy István püspök, aki kinevezése óta

a legnagyobb szeretetet és megértést hangoztatta papjai előtt, aránylag igen rövid idő alatt jobb belátásra, a nemzeti eszme föltétlen tiszteletére tudta birni a renitenskedő papokat.

A püspökség revíziójának kérdése már illetékes fórumok előtt van. Elhatározott dolog, hogy a hajdudorogi egyházmegyéből néhány olyan jelentéktelen román anyanyelvű hitközséget szakítanak ki, amelyekkel sok baj volt; de ezzel szemben igen számbajövő városokat és nagyközségeket nyer az egyházmegye, ahol a magyar intelligencia vezetőszerepet visz. Emellett a revízió mintegy 3000 lélekkel szaporítja a hívők számát az egyházmegyében.

„A népiskola mécsesének szeretet legyen az alapja.”

Ezen jelige alatt nyerte el f. év április 12-én az országos állatvédő egyesület által („a madarak- és fák napjára” mintaelőadások megírására) kitűzött 150 koronás második pályadíjat Magdics Károly nagyváradi róm. kath. nyugalmazott tanító.

Az „Állatvédelem” szakközlöny e tudósításából értesültem, hogy e kiváló tanerő nyugalomba vonult. Megszoktuk már, hogy 10—20—30 év valamely pályán jubillaris ünnepélyekkel, gratulációkkal, bankettekkel lesz ünnepelve, ezüst, arany sőt koronás kereszttekkel fűszerezve.

Magdics Károly nyugalomba ment jubileum, bankett és kereszt nélkül.

Pedig egyike volt a kiváló tanerőknek. Igazi, vérbeli tanító, a munka, a becsület embere. Szerény volt. Ha hangosabb lett volna, ha értett volna a hizelgéshez, a nagyképűsködéshez, no meg a stréberséghez, őt csakugyan megkellett volna jubillálni. De ő az iskoláé volt, életét tanítványainak, családjának s azon keveseknek szentelte, kik benne az igaz becsületes embert ismerték és szerették.

Mint nyugalmazott tanító nyerte el a pályadíjat, a 32 pályázó közül azzal a jelígyével, mely oly mély értelmű és szerény mint a pályamű írója maga. „A népiskola mécsesének szeretet legyen az alapja.”

Hányan vannak, kik a népiskolákban ma villamvilágítást terjesztenek, vagy görög-tűzfényt lobogtatnak, kápráztatnak, de az életnek, a továbbképzésnek üres lelkeket nevelnek, felelőmázva a hazugság, a látszat csaló színeivel!

A népiskola valóban szerényen, de állandóan mécsként terjesztheti a közmivelődés világosságát, de valamint a mécses csak akkor ég egyenletesen, ha olaja tiszta, ugy a népevelés — a népiskola munkája is csak akkor lesz eredményes, ha alapját a szeretet képezi. Szeretettel nevelni, szeretettel tanítani, ez az a nagy titok, az a bűvös erő, mely biztosítja a sikert. Ez tette sikeressé Magdics Károly munkáját az iskolában s ez a szeretet hozta meg most számára a babért.

Az országos állatvédő egyesület elismeréséhez szívből gratulálunk!

T.

Uri fehérnemű, «FOWNES» keztűű, «Habig» kalap, eredeti ANGOL CIPŐ

egyedüli raktár

Róth M. Utódánál.

Kossuth Ferenc utolsó órái.

Imponáló és emberfeletti az a szívós küzdelem, amelyet e kivételes tökéletességű szervezet folytat még roncsaiban is a halállal. A betegség nem tudta legyűrni, a szívpingás és a minden percben katasztrófát okozható veselőb nem birt vele eddig és kész csoda, hogy nem halt éhen a rettenetesen szenvedő beteg, aki két hét óta nem vett magához összesen egy napra való táperőt.

Tegnap délután olyan sulyosra fordult a helyzete, hogy Raffay Sándor evangélikus lelkész ismét könyörgő imát mondott a beteg ágyánál. Ágya körül volt egész nap és egész éjjel: felesége, öccse, Ambrozovics Lajos nyugalmazott főispán — unokaöccse — Kvassay Márta, sógornője és dr. Pallay és Jakab titkárok, a két inas és ápolónő.

A délután folyamán Müller Kálmán báró, professzor többször meglátogatta Kossuthot, aki tegnap óta semmi táplálékot sem tudott magához venni. Kossuth már két nap óta nem tudott beszélni, de teljesen eszméletlenül volt. Kedvenc szolgájához, Jancsók Istvánhoz akart szólni többször, de nem tudta kimondani, mit akar. Csak ennyit birt nehezen, hörögve kimondani, szinte gépiesen, háromnegyed óránként:

— . . . Nem . . .

Ezután még rosszabbra fordult a Kossuth állapota. Arca a nagy fájdalomtól eltorzult, egész teste remegett, bár egy szótagot sem tudott kimondani.

— Kibirhatatlan fájdalmak gyötrik! Emberfeletti! — mondta az orvosa.

Reggel fél öt óra tájon egy kicsit elszenderedett, alvása nyugtalan volt és éber, majd elvesztette öntudatát és azóta eszméletlenül kívül volt a sulyos beteg. Korán reggel megjelent Müller báró, vele szünte egyidejűleg Apponyi Albert gróf, aki egész éjjel telefonon értesítette magát a betegség fázisáról. Őt sem eresztik a beteg elé. Percenként csilingel a titkári szoba telefonja és érkeznek az érdeklődők, akik közül az elsők: Láng Lajos báró, Károlyi József gróf, Horvai szobrász és Szatmári Mór. Fél tizkor délelőtt Müller báró a következő bulletint adta ki:

A reggeli órákban a szív működés ismét hanyatlott, állapota sulyosbbodott.

Orvosi vélemény szerint a katasztrófa már esetleg csak percek kérdése. Ez már agónia.

A lakásról leszédtek a csengőket, nyitva tartották az előszoba ajtaját, hogy a vendégek csengetés nélkül léphessenek be s ne zavarják a beteget.

Tizenegy órakor érkezett meg Károlyi Mihályi gróf, aki Apponyi Albert és Kossuth Lajos Tivadar társaságában leste percnként a fogadószobában azokat a híreket, amelyeket a szomszédos hálószobából hoznak ki a titkárok.

Háromnegyed óránként oxigént lélegeztetnek az agonizáló Kossuthal és Pallay dr. tizpercnként vizsgálja a pulzusát.

Kossuth állapotában a tegnap délután folyamán egyáltalán nem állott be javulás. A katasztrófa mineen percben bekövetkehetik.

HIREK

*** Gróf Széchényi püspök bérmautja.** Gróf Széchényi Miklós megyéspüspök ma tovább folytatja bérmautját. Reggel automobilján Debrecenbe indul, ahol látogatásokat tesz; innen délután Nagykárolyba megy, ahol rokonai, gróf Károlyi István és neje, gróf Csekonics Margit vendége lesz. Innen fogja a következő sorrendben meglátogatni az egyes községeket: vasárnap Tasnádon, hétfőn Tasnádszántón, kedden Érmindszenten, szerdán Királydáróccon, csütörtökön Szalacson fogja a bérmálás szentségét kiosztani. A megyéspüspököt bérmautján Brém Lőrinc titkár kíséri.

*** Stefánia — ötven esztendő.** Az indiszkrét lexikon, amely még a szép asszonyokkal szemben sem gyakorolhatja a kötelező udvariasságot, elárulja nekünk, hogy gróf Lónyay Elemér hitvese, Stefánia tegnap töltötte be ötvenedik életévét. Oroszári kistélyében érte a nevezetes évforduló. Természetesen elárastották mindenfelől a gratuláló táviratok, de a legtöbbet Magyarországból kapta, mert a magyarok szeretete állandóan e szívébe foglalta.

*** Bárány Herzl Nagyváradon.** A doboesi rablóátadás áldozata Smolka pénztárnok állapota rondkivül súlyosra fordult. Dr Fischer Imre tanácsára sürgősen kérték bárány Herzl egyetemi tanárt, az országos nevű operatort, hogy operálja meg Smolkát. Herzl professzor tegnap este 7 órakor Nagyváradra érkezett és a mai nap folyamán hajtja végre a rendkívül komplikált műtétet. A nyomozás még mindig stagnál. A csendőrök valójában a gyanúsítottakat, de nem boldogulnak velük.

*** Az Immaculata-intézet zenevizsgálója.** Az Immaculata-intézet május hó 25-én nagyszabású nyilvános ének- és zenevizsgát rendez. Az ünnepséget délután fél 5 órakor tartják a polgári iskola nagyszobájában. Részletes műsor a következő:

1. Moyzes, Ave Maria. Éneklik az óvónőképző int. növendékei.
2. Erdélyi Dezső, Magyar ábránd. Cimbalmon előadja: Rédl Irén p. III. oszt. növendék.
3. Tréfás dal. Énekli: Óváry Magda p. IV. oszt. n., zongorán kíséri: Porga Mária p. IV. o. n.
4. Jules Egghard, Emeraudine, Valse Mignonne. Zongorán játssza: Gellért Blanka e. IV. o. n.
5. Szepessy—Kontor, Május királynéja. Énekes vigjáték. Személyek: Május királynéja: Strohmayer Margit p. IV. oszt. n. Liliom: Hegedüs Mária p. III. oszt. növendék. Rózsa: Czigány Franciska p. IV. o. n. Árvácska: Somló Erna p. II. o. n. Fülepp Irén p. III. o. n. Rezeda: Ocskó Teréz p. IV. o. n. Szegfű: Rozgonyi Sarolta p. I. n. Jácint: Gödör Piroska p. I. o. n. Császárkorona: Vitéz Mária p. III. o. n. Tulipán: Rédl Irén p. III. o. n., Mermeze Flóra p. IV. o. n. Gyöngyvirág: Óváry Magda p. IV. o. n. Ibolya: Barbu Valéria p. III. o. n. Kakukfü: Porczán Irén p. II. o. n. Nefelejcs: Balogh Margit p. III. o. n. Orgona: Frybort Cecellia p. IV. o. n. Muskáti: Szilágyi Irén p. IV. o. n. Rozmaring: Gájdzsinszky Irén p. II. n. Tavasz tündére: Belányi Mária p. III. o. n. Öntöző leányok kara: Bagi Anna, Máté Irén, Sára Irén, Tauszik Teréz p. II. o. n. Danes Lujza, Gellért Ferike, Lakatos Erzsébet, Noszák Erzsébet p. III. n. Kar részleteket éneklik az I—IV. o. növendékei. Zongorán kíséri: Lamprecht Mici zenetanítónő.

6. G. Verdi Potpourri aus der Oper der Troubadour. Hegedűn előadják az óvónőképző intézet I. o. növendékei. Zongorán kíséri: Papp Klára és Inceze Irén óvónőképző I. o. n.

7. A Müller, Wenn Frauen ausander gehn, dann bleiben sie noch lange stehn, magyarulva. Komikus duett. Éneklik: Takaró Lujza és Gyukits Auróra óvónőképző I. o. n. Zongorán kíséri: Papp Erzsébet óvónőképző I. o. n.

8. Emilie Sauer, Galopp. Zongorán játssza: Sándor Stefánia p. IV. o. n., Rész Anna k. II. o. n.

*** Izgalmas verseny a gyorsvonattal.** Érdekes és izgalmas fogadást tartott és váltott be báró Baich Péter. Tegnap reggel arra fogadott, hogy automobiljával nemcsak elhagyja a pesti gyorsvonalat, hanem még egy félóra előnyt is ad neki. A reggel 8 óra 41 perckor induló gyorsvonattal egyszerre indult el br. Baich autója. Az autóban báró Baichon kívül Zsilinszky István főhadnagy, Márkus Imre hadnagy és Orosz Endre kadét ültek. Püspökladányig baj nélkül folyt a verseny, itt azonban az autót egy kis baleset érte, a pneumatik kipukkant. A véletlen baleset miatt az autó 5 percet késset. Karcagnál még körülbelül 25 kilométerrel volt hátra az autó, de innentől kezdve fokozatosan hozta be az autó a késést, sőt 33 perccel hamarabb érkezett az autó a keleti pályaudvarhoz, mint a gyorsvonat.

*** Az irni-olvasni tudók vizsgája Székelyhídon.** A megyében pár nap múlva teljes befejezést nyernek az irni-olvasni tudók vizsgái. Tegnap Székelyhídon kezdték meg a vizsgákat. A bizottság Szunyogh Barna szolgabíró elnökle alatt működött. Tagok voltak: dr Kiss Vilmos és Kiss Sándor. A tegnapi napon 101 jelentkező volt, akik közül levizsgázott 97, négyet visszautasítottak. Ma dr Hajós Emil elnökle alatt folytatják a vizsgákat. Holnap az utolsó jelentkezőket vizsgáztatják Kovácsnay Marcell főszolgabíró elnökle alatt.

*** Halálozások.** Részvétellel értesülünk hogy Bónyi Bertalan sitervölgyi görög keleti lelkész, alig 51 éves korában elhunyt. Halálát neje, gyermekén és testvérein kívül nagy rokonság gyászolja. Temetése ma, máj. 23-án délután 3 órakor lesz Sitervölgyön.

Szabó János nagyváradi honvéd főfegyvermestert súlyos gyász érte. Fia Szabó Béla műszerész, életének alig 27-ik évében, hosszas szenvedés után elhalt. Temetése ma, szombaton, május 23-án délután fél 4 órakor lesz a Szacsavay-utcai 67. sz. háztól.

Tiller Károlyné sz. Zamecsnik Judit, életének 34-ik évében elhunyt. Temetése tegnap volt a Galamb-utca 4. sz. háznál.

Debrecenben tegnap délután temették nagy részvét mellett Oláh Imre állami anyakönyvvezetőt. A köztisztviselőben állott derék férfi alig élt 55 évet. Már egy év óta iszonyatos betegség: a gyomorrák sorvasztotta az élete legszebb szakában levő férfit; s bár felkereste egy hazai, mint a külföldi leghiresebb orvos-tanárokat, segíteni nem tudták rajta. Oláh Béla, a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara jeles tehetségű fogalmazója édes atyját gyászolja az elhunytban.

*** Az élesdi Katholikus Kör.** Élesdi község katolikus intelligenciája egy értékes és minden tekintetben erkölcsnemesítő terv megvalósítása előtt áll. Régi óhaja az élesdi római katolikusoknak egy Katholikus Kör megalakítása, amely melegágya volna a katolikus szolidaritásnak, együttműködésnek és ellesülőzná azokat a tendenciákat, amelyek széthúzásra adnak alkalmat. Mi szebb egy oly cél megvalósításánál, amely irányítója, előmozdítója akar lenni a közjónak és fejlesztője a katolikus szellemnek. Köztudatba vinni ennek horderejét és nagyságát. Kozits Gusztáv élesdi római katolikus esperes rég óhaj-

totta Élesden egy Katholikus Kör működésének eredményét látni és gyönyörködni a katolikus közszellem virágzásában. Annál is inkább, mert Élesden most készül el az a gyönyörű templom, mely Pünkösdkor lesz felszentelve. Önkénytelenül és óhajként lép fel tehát annak szükségessége, hogy a Katholikus Kör ezzel kapcsolatosan felépüljön, mert megvalósítását az élesdi katolikusok maguk is akarják.

*** Eljegyzés.** Dr Chudovszky Mária a sátoraljauhelyi közpórház igazgató-főorvosa, eljegyezte Unger Gusztáv nyugalmazott kuriai bíró leányát Margitot, a debreceni katolikus sajtó hólgybizottságnak ügyvezető elnökét.

*** A polgármester ur figyelmébe.** A Rákóczi-uton a kórháztól egész a Schlauch-tér elejéig padok vannak a sétáló publikum számára. Elég helytelen, hogy határozott neve ennek a parkirozott utvonálnak, mert a Rákóczi-ut itt oly széles, hogy nincs nagyonis elfér a közelebbi meghatározás. De emellett egy praktikus tervet ajánlunk a polgármester ur figyelmébe. A padokra vasárnap és ünnepnapokon lehetetlenség leülni uri embernek. Elfoglalják a szobaleányok, bakák, akik idylleket szőnek, mintha senki sem volna jelen. Szeretjük mi is a demokráciát, de aligha hisszük, hogy volna valakinek kedve leülni ilyen padokra. Pedig ez a publikum igazán nem fizet semmit a városnak, egy fillérrel sem járult hozzá ahhoz az összeghez, amelyből a padokat csináltatták. — Mennyire méltányos volna és kedves figyelem a várostól, hogy rendezné ezt a kérdést. Az uri közönség, akik közt nem egy beteg, öreg ember akad, nem tud megpihenni napi sétája alatt ezen a hosszú utvonalon. Csinálja meg Nagyvárad városa azt, amit Budapest megcsinált. A padokon csak néhány fillér lefizetése mellett lehetne helyet foglalni. Ez elriasztaná a sok potya publikumot. Másrészt megélhetést biztosítana egy-két szegény asszonynak, akik rendbe tartanák az ülőhelyeket. És a városnak a rendezés jóhírnevén kívül még egy kis jövedelem is jutna. Persze ez kell, hogy legyen a legkisebb érdek, ami a rendezésben szerepet játszana.

*** Semmi nyom Dobrosdon.** A bihardobrosdi rablómerénylet elkövetőinek kézrekerítése iránt dacára annak, hogy a legnagyobb aparátussal dolgozik a csendőrség, tegnap kénytelenek voltak beismerni, hogy egyáltalán nem tudnak eredményt felmutatni. A csendőrség most megváltoztatta eddigi taktikáját és új alapon kezd a titokzatos ügy kibogozásához. Minden remény szombat és vasárnapban van. Ettől a két naptól nagyon sokat várnak. Hogy lesz-e eredmény, az a jövő titka.

*** Talált tárgyak.** A rendőrkapitányi hivatal az alábbi talált tárgyakat közli: Egy kávé színű viseltes téli kabát, 1 drb ezüst óra, egy drb ezüst tok benne aranyba foglalt szemüveg. Bőr kézi táskában benne „Gazdák biztosítók szövetkezte.” Fél hosszú nyaklánc. Szürke posztó kalap. Horváth E. zálogüzletében kiállított 50220 számú zálogjegy. Fél fülfüggő két köveccel, 1 drb arany sziv, a főpostán egy esernyő és 1 kés, 1 drb aranygyűrű kővel, fekete pénztárca pénzzel, egy fekete napernyő, több csomag kulcs, egy esernyő. Igazolt tulajdonosok a rendőrkapitányi hivatal II. e. 8. számú szobájában jelentkezzenek.

*** Tusnádfürdőről** a lapok különféle híreket közöltek. Olvasó közönségünket értesítjük, hogy Tusnádfürdőn az idén is ép úgy, mint eddig, a fürdőidény meg lesz tartva. Változás csak annyiban lesz, hogy miután a fürdő kursalonnal nem rendelkezik, ez évben az eddigi gyógy- és zenedíjnak csak fele lesz fizetendő. Elő- és utószezonban az eddigi kedvezmények ez évben is érvényben maradnak.

Ön még nem tudja, hogy mi a Csanda-féle

Podol?

Az egyetlen biztos hatású szer a lábizzadás ellen.

A lábizzadást azonnal megszünteti, a lábat nem marja és nem cserepesíti, miáltal felülmúlja az összes eddigi formalin és más hasonló készítményeket.

Kapható 1 kor.-ért a késziténől Csanda Endre gyógyszerésznél, (Szacsvey-utca és Kert-utca sarok), a Sas gyógyszerertárban (Szt. László-tér), a Vadász droguériában (Fő-utca) K 1.20 előzetes beküldése mellett bérmentve küldi bárhova a Csanda gyógyszerertár.

* **Az élesdi tüdőbetegek szanatóriuma.** Nevetséges, az ember el sem akarja hinni, ha személyesen meg nem győződik róla, hogy manapság, mikor a tüdőbetegek száma olyan óriási mérvet kezd ölteni, ne akadjon beteg ingyenes ellátásra. Az élesdi tüdőbetegek szanatóriuma már rég idő óta kong az ürességtől, nem jelentkeznek betegek. Ha tudnánk azt, hogy tüdőbetegek nincsenek a megyében, mi örülnénk a legjobban, de mikor nap-nap után olvassuk a különféle óvintézkedéseket a hektika terjedelmes pusztításának meggátolásáról, szinte gondolkodóba ejti az embert, hogy az élesdi tüdőbetegek szanatóriuma ingyenes ellátása dacára sem kap betegeket.

* **Nyilatkozat.** A Tiszántúl 1913 április 5-én és 6-án megjelent számaiban Kőrödi Béláné urnőről tudósítónk hibás értesítése folytán olyan tényeket állítottam, melyek valótlanúságáról utóbb alkalmam volt meggyőződni. Kötelességemnek ismerem tehát sajnálatomat kifejezni a fölött, hogy az említett közlemények közétételével szándékomon kívül alaptalanul megbántottam. Nagyvárad, 1914. május 23. Tyll János.

* **A debreceni híres banda.** Debrecenben még a régi mulatók világ járja s jó dolga van a cigánynak. A hajdu fővárosban ősi tradíció a muzsika szeretete s talán nem rajongnak úgy sehhol a cigányzenéért mint Debrecenben, ahol egész külön típus egy-egy banda, mely a magyar nótának leg-hivatottabb megszólaltatója. A debreceniek híres cigányai a Magyarok, a Ráczok, akik már külföldi uralkodók szívét is megremegtették a magyar muzsika ezer szépségével. A leghíresebb debreceni cigányzenekar most néhány napi vendégszereplésre Nagyváradra érkezett s a Royal kávéházban fog hangversenyezni.

x **Harmincezer méter** női és férfi szövét, lüster kiesinybeni eladása f. hó 27-én kezdődik. Silbermannál (Nagypiac-tér Kereskedelmi Csarnok) Vásznak kanavásznak, damastok legmegbízhatóbb és legolcsóbb beszerzési forrása.

x **Pünkösdi ajándéknak** a legszebb egy japán vagy mokka szerviz, névnapra, születésnapra, házassági évfordulóra, nászajándéknak ma már japán szervizeket, japán kosarakat, japán kazettákat, vásárolnak Aszódi Trieszti kávé és tea behozatalánál Rákóczi uton, Orsolya zárda épületben. Rákóczi-utól egész a vasuti indóházig az arra lakók figyelmét föl-hívom Aszódi 8 féle zamatu pörkölt kávéira, mely ugy izre, mint zamatra utánozhatatlan. Motorüzemű kávépörkölt, likőrök, rumok, teák.

* **Szász Ilona bucsuelőkdásai.** A Vigadó mozgó varietében bucsufellépéseit tartja Szász Ilona, a kedvenc kabaréművész. A közönség minden előadásán ünneplte a divát, a ki remek kabarédalokkal szórakoztat. Szerződött az igazgatóság egy híres francia táncpárt, a kik bemutatják az összes modern táncokat, Két új kacagató bohózat és új mozgóképek egészítik ki a gazdag műsort. Szombat és vasárnap délután félhelyáru előadások.

x **Csokoládé Király Rákóczi-ut.** Főüzlet Kossuth-utca Sas palota. Aszódi cukorka és csokoládé különlegességei a legjobbak és legolcsóbbak. Cukorka kedvelők tudomására adom, hogy Kugler Gerbeaud bonbonok üzletében bontva is kaphatók budapesti árakkal. Vigyázat! Főüzletem Kossuth-utca, Sas palota. Ajánlom a cukorka vásárló közönségnek, nézze meg 5 nagy szép kirakataimat olcsó gyári árakkal. Cikkeimben sokan utánoznak. Egyideűleg ajánlom Aszódi 8 féle zamatu pörkölt kávéimat, mely ugy izre mint zamatra utánozhatatlan. Kávé pörköldém kora reggeltől késő estig a fogyasztó közönség rendelkezésére áll. Az új kávék, új teák megjöttek és valódi teaurumok igazán olcsón Telefon számok 635, 610.

x **Fehér és fekete bőr női félcipők** 3 kor. szarvasbőr barna és fekete lúna parti női félcipők 5 korona, női chevrau amerikai félcipők 7 korona, férfi chevrau amerikai cipő 10 korona, ugyanez félben 9 korona; sandilok 20-25-ig 2 korona, 26-28-ig 2.60 korona 29-34-ig 3.20 korona, 35-43-ig 4 korona Férfi és fiu szalnakalapok, fűzők, ur-divat cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása Fekete Jé őnél Szent János-utca, Kispipa mellett.

x **Zenekedvelők figyelmébe.** Tisztelettel értesitem a zenekedvelő közönséget arról, hogy a legújabb felvételű újdonságaimmal megérkeztem. Columbia, Diadal felvételei, gramfonok olcsó árban, továbbá gramfon és az összes hangszerek javítását is elvállalom. SIMON GYULA Rákóczi-ut 22.

x **Petőfi-utca végén a Törköly-mérő-ut** 114. sz. alatt két egyszobás lakrész május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál, Kossuth-utca 6.

* **Eladó házak.** Sal Ferenc-utca 13. szám alatti ház, 6350 négyzetméter telek, mely a Páris-patak beboltozása folytán nagy utcai frontot nyer és így nagy haszonnal kecsesgető biztos iövövel bír, 7 lakással, nagy kert és gyümölcsésszel, továbbá Ritoók Zsigmond-utca 21. szám alatti két ház, jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladók. Biharmegyei Takarékpénztár.

* **Ingtalan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungaria cipőgyár r.t.

x A legújabb **párisi kalap-újdonságok** egyedül KOHN HELEN kalapüzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésebb és a legújabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-színház művésznőinek kalapszállítója. Atalakitásokat modellek után vállal.

**A legszebb
kézimunkák
Tátray cégnél**

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

Fogak és fogsorok ugy kaucukba mint aranyba foglalva szájpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

visagázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

„The Roosevelt Shoe“
amerikai cipők
12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső
cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szombat: Kém. (Góthék vendégfellépte. Bétletszünet.)

Vasárnap délután: Böském, este: Timár Liza (Bródi Sándor színműve. Bemutató előadás.)

A Góth-pár vendégjátéka.

A Góth-párt nem kell bemutatni Nagyváradon. Ők a mi pesti primadonnáink, akik mindig zsufolt házat kapnak, akiket mindig vár a közönség és nem is volna szép a szezon halála, ha ők ketten nem csinálnának hozzá olyan nagyszerű befejezést.

Már nemcsak a színházi rovatban jelent friss levegőt az ő megérkezésük, hanem kedves társadalmi esemény. Mert pl., hogy többet ne említsünk, G. Kertész Elza kosztümjei valóságos tanulmányok a hölgyek számára úgy a színpadon, mint kedvenc kávéházuk terraszán, ahol zsurozni szoktak. De ennél a kedves szocietásbeli eseménynél sokkal többet ér a mi szemükben Góthék valóban művészi játéka. Szerencsés érzékel választják meg a darabokat s a Zöld frakk, vagy a Mértföldkövek anélkül is győztes szövege az ő kezükben varázslatos szőnyeggé változik, hangjuk ezer színben vibrál, kiának minden lehetőséget a vigjáték magyából és a babonázó kedvességgel találják föl. Egyformán kitűnő alakítást adott Góth a Latour-Latonur gróf ártatlanul csodálkozó arcu szerepében és a Mértföldkövek szigorú angol urának bemutatásában. Góthné Kertész Elza önálló egyénisége sok élvezetet szerzett. Egyáltalán mindig nagyon tudunk örülni, mikor emberi mélységeket derüsen, könnyedén sejtetnek.

(p. j.)

Góthék bucsuja. Góth Sándor és neje: Kertész Elza, a kiváló fővárosi művészpár, ma, szombaton este tartja bucsuját, a három napos, fényes sikerrel lezajlott vendégszereplés után. A Góth-házaspár utóéletteletlen művészete ma este a Kém című kitűnő színműben fogja meghódítani azt a publikumot, amely oly örömet részese a Góth-estéknek.

ZENE ÉS MŰVÉSZET

A Nagyvárad Zeneiskola hangversenye.

A Fischer Ervin államilag képesített okleveles zenetanár vezetése alatt álló Nagyvárad Zeneiskola (ország. m. kir. zeneakadémiára előkészítő tanfolyam) növendékeinek 1914 május hó 23-án, ma délután fél 5 órakor lesz a nyilvános hangversenye a premontrai főgimnázium dísztermében.

A hangverseny műsora a következő:

1. Jensen: Hochzeitsmusik (4 kezes)

Leipnik Erzsi és Waldmann Erzsi III. elők. osztály.

2. Kjerulf: Bölcső dal (Humoreske).

Leipnik Erzsi III. elők. o.

3. Heller: Tarantella. Waldmann Erzsi III. elők. oszt.

4. Haydn: Variációk F moll. Gerő Magda I. akad. oszt.

5. Mozart: Szonáta C moll I., II., III. tétel. Aczél Ilona III. elők. oszt.

6. Schütt: Chansonetta... Schubert: Balletmusik, Szalay Elemér III. elők. oszt.

7. Rubinstein: Romance... Váradi Stefánia I. akad. oszt.

8. Mendelssohn Rondo capriccioso... Perlesz Vilma I. akad. oszt.

9. Schumann: Des Abends, Nachtstück Des dur... Eichner Ilona.

10. Schumann: Variációk B dur 2 zongorán játszik... Eichner Ilona és Perlesz Vilma.

28-98 m. 2 m. e. 3. Zsigmond KEAC 28-80 m. 80 cm. e.

A football vasárnapja. Vasárnap délután igen érdekes sport esemény lesz a Rédey-kerti footballpályán. E napon kerülnek össze Nagyvárad összes egyesületeinek football csapatai bajnoki mérkőzés keretében; 5 órakor a kerület bajnokcsapata a NAC rivális ellenfelével: a Törekvésrel tartja ezidei bajnoki mérkőzését. Ugyanekkor negyed 4 órakor a jóképességű NSC az Egyetértés kitűnő csapatával küzd a bajnoki két pontért. 2 órakor a Törekvés, Egyetértés, NSC kombinált II. csapata a NAC I. ifjúsági csapatával tartja barátságos mérkőzését. Helyárok a rendesek. Az igazolt klubtagok a szokott kedvezményt élvezik. Hölgyek a helyárok felét fizetik. Szabadjegyek (a hírlapírók kivételével) érvénytelenek.

SPORT

A „Nagyvárad Sport Egylet” országos versenye.

Csütörtök délután rendezte a „Nagyvárad Sport Egylet” első országos versenyét. A verseny úgy az időjárást, mint a jelenvolt egyletek és benevezett atléták számát tekintve erkölcsi téren jól sikerült, de anyagilag nem.

Az NSE athlétái közül legjobban szerepelt Gáthy és Borbély. Gáthy a 100 és 220 yardos síkfutást, Borbély pedig a súlydobást és kalapácsvetést nyerte meg. Az NSE öt elsődíjat nyert, ami tekintve, hogy a KEAC, DTE, DGSE, NTE athléta gárdájával kellett minden helyért küzdeni, kiváló eredmény.

Részletes eredmények a következők:

100 yardos síkfutás II. o. I. előfutam: 1. Farkas Keac 11 mp. 2. Marek Dgse. II. előfutam: 1. Gáthy Nse 10.4. 2. Hannel Kac. 100 yardos síkfutás döntője: 1. Gáthy Nse 10.4 mp. 2. Farkas Kac. 3. Marek Dgse.

Súlydobás. 1. Borbély NSE 11.56 m. 2. Zonda KEAC 1137 m. 3. Nemojan 1109 méter.

Negyed angol mértföldes síkfutás. 1. Hannel KEAC 59 mp. 2. Szalay DGSE. 3. Bangert NSE.

Helyből magasugrás handicap. 1. Kacsóh KEAC 131+9=140 cm. 2. Borbély NSE 125+12=137 cm. 3. Schaffer KEAC 125+11=136 cm.

220 yardos síkfutás. I. előfutam. 1. Farkas KEAC 24.2 mp., 2. Marek DGSE. II. előfutam. 1. Gáthy NSE 25 mp. 2. Hannel KEAC; a döntőben 1. Gáthy NSC 24 mp., 2. Farkas KEAC. (A KEAC óvást emelt e szám ellen, hogy Gáthy keresztvezett és akadályozta Farkast, holott Gáthy végig az egész pályán legalább 4-5 méterrel vezetett. Junius 28-án Gáthy és Farkas újra futják e számot.)

Magasugrás junior. 1. Kacsóh KEAC 161 cm., 2. Kulcsár DTE 158 cm. 3. Szalay DGSE 158 cm.

Discodobás. 1. Zonda KEAC 37.62 m. 2. Borbély NSE 37.50 m. 3. Lux NSE 34.35 m.

Távolugrás handicap 1. Germán NSE 561+90=651 centiméter. 2. Kulcsár DTE 614+18+632 cm. 3. Gáthy NSE 629 cm.

1 angol mértföldessíkfutás. 1. Zonda KEAC. 2. Bangert NSE.

Rudugrás. 1. Lux NSE 285 cm. 2. Marton DGSE 285 cm. 3. Debreczeny NSE 272 cm.

(A favorit Korbucz training hiány miatt nem lett helyezett.)

Kalapácsvetés handicap. 1. Borbély NSE 29.48 m. 4.50 m. e. 2. Zonda KEAC

NYILTÉR

Bérmaszülők szives figyelmébe.

Izléses és csinos arany, ezüst ékszerek és mindenféle órák, mint

Bérmálási ajándék cikkek

igazán olcsó árért szerezhetők be

Szilágyi Géza és Társa órás és ékszerész

Rákóczi-ut 4.

Telefon 630.

IGAZSÁG SZOIGÁLTATÁS

A jegyző sajtópere.

Német Elek jegyző sajtó utján elkövetett becsületsértéssel vádolva állott tegnap a nagyvárad esküdttbírósa előtt. Az Arad és vidéke c. napilap még 1912. november 3-iki számában egy cikket közölt Német aláírásával, amelyben Serák Gyula budapesti bűnügyészről az írta, hogy az ügyvéd a vidékiek tönkrevételével foglalkozik és a jegyzőt is közokirathamisítással és csalással kifosztotta vagyonából.

Tegnap tárgyalta az ügyet a nagyvárad esküdttbírósa Szöllőssy Gyula törvényszéki

bíró elnökletével. Németh Elek tagadta, hogy ő írta volna a cikket, vagy hogy ő küldte volna be a szerkesztőséghez. Visszaéltek a nevével. A lap segédszerkesztője viszont azt vallja, hogy határozottan emlékszik, hogy Német nevének aláírásával küldték be a cikket, s a cikkhez mellékelte levélben még kifejezetten az is ki volt kötve, hogy a cikkért mindennemű felelőséget elvállal a szerző. A tárgyalást elnaplították.

KÖZGAZDASÁG

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	788.25
Osztrák hitelrészvény	—	607.—
4%-os koronajáradék	—	80.45
Osztr. magy. államv.	—	692.—
Jelzálogbank	—	399.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	495.—
Hazai bank	—	276.—
Magyar bank	—	478.—
Keresk. bank	—	3595.—
Rimamurányi	—	629.50
Salgótarjáni kőszén	—	690.—
M. Ált. Kőszénbánya	—	1013.—
Közuti vasut	—	593.50
Városi villamos	—	309.50
Adria	—	578.—

Gabona üzlet.

Buza májusra	—	14.03
Buza októberre	—	12.48
Rozs októberre	—	9.87
Zab októberre	—	8.21
Tengeri májusra	—	7.36
Tengeri júliusra	—	7.56

A szerkesztésért felelős:

Dr. KRÜGER ALADÁR.

Szőlőmoly ellen az egyedüli biztos szer a **BAGOL.**

Kapható:

KONDOR DEZSŐ
cementkereskedőnél,
Nagyvárad Nagypiac-tér 1. sz.
(Füchsl-palota.)

Dusafalva községben mintegy 300 kis hold

legelő

bérbeadó. Értekezhetni: a

Polgári Takarékpénztár r. t.-nál
Nagyváradon. Telefon 11-95. sz.

A műtrágyák beszerzésének megkönnyítésére

a műtrágyát érték sitő szövetkezet minden lehető engedményt és előnyt meg ad a gazdáknak.

A rohamosan fokozódó fogyasztás kapcsán az őszi idényben szeptember, november hónapokban 23-25.000 koei műtrágyát kell leszállítani. A vasuti koei hiány miatt sokszor áll be késedelem, különösen azért, mert a szállítás főidénye éppen a katonai nagy gyakorlatokkal esik össze, melyek nagyszámu vasuti koeit yonnak ki a forgalomból.

Az ebből származó késedelmek csökkentésére a M. E. Sz. igazgatósága a megrendelt műtrágyák egy részét már június, július hónapokban leszállítja. Az ásványi szuperfoszfát ára teljes koei rakományban a vevő állomására szállítva: 75-100 kilós zsákokban 16-21 %-os minőségben 51 fillér kiló percentenként, az őszi szállítás 51 és 1/2 filléres árával szemben.

A fenti hónapokban leszállított műtrágya számláját szeptember 1-től állítja ki.

30 napon belül 3 % pénztári engedményt nyújt

A hitelbe való beszerzésnél szeptember 1-től 6 havi kamatmentesség adatik váltó fedezet mellett, mely lejártakor előre bejelentett kívánsághoz képest mérsékelt kamattal megnyújtja az igazgatóság.

E kedvezmény révén, a gazda a műtrágya árát tulajdonképpen a több termésből fizet heti ki, mely az országban és a megyében folytatott kísérletek szerint 150-300 kilóval emeli a termést, ami 100-400 %-os nyereséget jelent. Ennek kapcsán nagy és biztos jövedelmet hozó befektetést csinál a gazda, a műtrágyák használatával s e befektetést tulajdonképpen idegen pénzből teheti.

A többi fajtájú műtrágyák árait és a fizetési feltételeket, a megrendelt mennyiséghez képest adja meg a M. E. Sz. igazgatósága.

Tekintettel a műtrágyák használatánál előforduló tájékozatlanságból eredő hibákra, úgy ismertető füzeteket, könyveket, mint levélbeli felvilágosításokat készséggel nyújt;

Zathureczky Károly, a M. E. Sz. biharmegyei képviselőjének vezetője.
Nagyvárad, Rimanóczy-utca 2. szám.

Telefon 12-57. szám.

Megrendeléseket felvesz.

Ha nincs megelegetve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy sem pontos, szóval bármilyen okból Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó cégét. Szilágyi Dezső-u. 6 (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, árszo, kifogástalan kiszolgálás Alkalni és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öntényről újat készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

MEGNYILT! MEGNYILT!

Az **uj csipke, himzés, harisnya áruház**
Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző újdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel

Friedmann Jenő

MEGNYILT! MEGNYILT!

Kérjünk és fogyasszunk mindenütt

Nagyváradai sört!

mert szín, íz és maláta-tartalom tekintetében a legelső gyárak termékeivel vetekszik és amellet olcsóbb.

Rendeléseket már 10 üvegtől kezdve a városi raktár házhöz szállít. Állandó vevők ingyen jeget kapnak.

Nagyváradai Sörgyár Részv.-Társaság

Gyári telefon 439. Városi raktár (Nagypiacz-tér), telefon 471.

Belépési felhívás**Filléres Tak.- és Segélyszövetkezet****12-ik évtársulatába.****A Leszámitoló és Jelzálogbank Rt.**

kebelében működő

**FILLÉRES TAKARÉK ÉS
SEGÉLYSZÖVETKEZET****1914 máj. 1-én új évtársulatot nyitott**

Egy üzletrésznek alapját az évtársulat tartama alatt — 3 éven át — hetenkint kötelezőleg fizetendő 20 fillér képezi s kiki tetszése szerinti számban jegyezhet üzletrészeket.

A szövetkezet célja az, hogy egyrészt a tagok részére kisebbszerű hetenkint ismétlődő betétek által a vagyonyújítást lehetővé tegye, másrészt, hogy ugyanezen tagok betétek arányában olcsó kamatláb mellett kölcsönöket kaphasson.

A beiratások a LESZÁMITOLÓ ÉS JELZÁLOG-BANK helyiségében (Bémer-tér, Lévy-palota) eszközölhetők, a befizetések ugyanott lesznek teljesíthetők.

A vidéki beiratkozók a heti befizetéseket a postatakarékpénztár útján portómentesen teljesíthetik.

A beiratkozásnál üzletrészenként 10 fillér beiratási díj fizetendő.

Egy heti befizetéssel már a mai naptól fogva minden beiratkozó megkapja a nevére kiállított könyvecskét.

Nagyvárad, 1914. április hó.

Filléres**Takarék és Segélyszövetkezet****Belépési felhívás****A Magyar Takarékszövetkezet
X. évtársulatába való belépésre.**

A Magyar Bank kebelében működő „Magyar Takarékszövetkezet“

1914. év július hó 1-én megnyitja

X. évtársulatát,

melyre az igazgatóság ez uton hívja fel Nagyvárad város és Biharvármegye közönségének figyelmét.

Az új évtársulatba való belépés 3 éven át hetenkint fizetendő 20 filléres üzletrészek lejegyzésével történik, melyek tetszésszerű számban jegyezhetők.

Belépések a Magyar Bank r. t. (Szent László-tér Sas-palota) helyiségében a hivatalos órák alatt bármikor eszközölhetők és egy heti befizetés után mindenki megkapja a nevére kiállított befizetési könyvecskét.

Vidéki befizetések portómentesen postatakarék pénztár útján eszközölhetők.

A szövetkezet célja tagjait apróbb betétek útján való takarékosagra buzdítani, a tagok esetleges hiteligenyeit a legjutányosabban kielégíteni és az igénybe vett hitel visszafizetésére könnyű módot nyújtani. A szövetkezeti tagok a teljesített befizetések 4/5 részét minden kezes nélkül bármikor előnyös kamattétel mellett kölcsön vehetik. A szövetkezeti tagok a befizetett tőkájüket a reá eső üzleteredmény részesedéssel együtt (minden egy koronás üzletrész után K 11.) megkapják.

A beiratások alkalmával minden 20 filléres üzletrész után 5 fillér beiratási díj fizetendő. Késedelmes befizetéseknél pedig amennyiben a tagok a késedelmet idejekorán pótolják, késedelmi illetéket nem fizetnek.

**A Magyar Takarékszövetkezet
igazgatósága.****Műszaki harisnyakötőde****Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfiniszabócég után.)**

KÉSZIT új férfi fuszekliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejleéseket s javításokat, valamint azsur- és muslin-harisnyákat, kivágot cipőkhöz a legmegbízhatóbban készít. Egy próbarendelés meggyőző mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 óra óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

Lippner Marknal szerzi be.**Eladó****1 kazal lucerna****a várostól 10 percnnyire.**

Czim: a kiadóhivatalban.

Értesítjük t. feleinket, valamint a t. közönséget, hogy a

Bécsi biztosító társaság

biharmegyei főügynökségét átvettük és a biztosító irodát helyiségünkben (Rimanóczy-utca 6. sz.) rendeztük be, hol mindennemű biztosítás u. m.

tűz, jég, betörés, üvegtörés, szállítás és életbiztosítás

a legelőnyösebb feltételek mellett köthető. Ugyancsak átvettük a

Providentia biztosító társaság

főügynökségét is, melynek minden ágazatát u. m.

baleset, automobil és géptörés elleni és szavatossági biztosításokat

kultiválni fogjuk.

A t. érdeklődő feleknek minden felvilágosítással készséggel szolgálunk (Telefon: 840. szám.)

**Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmi bank
részvénytársaság.****Félikusz-fürdőbe induló fürdővonatok.****Nagyvárad és Váradvelence állomásairól**

Nagyvárad állomásáról ind. reggel	4 ó. 35 p. érk. Félikusz-fürdőbe	reggel	5 ó. 02 p.
V.-Velence	4 " 47 " " " " " " " " " "	" " " " " " " " " " " "	5 " 02 " "
Nagyvárad " " " d. e.	8 " 00 " " " " " " " " " "	" " " " " " " " " " " "	8 " 33 " "
V.-Velence " " " " " " " " " " " "	8 " 10 " " " " " " " " " "	" " " " " " " " " " " "	8 " 33 " "
Nagyvárad " " " " " " " " " " " "	10 " 00 " " " " " " " " " "	" " " " " " " " " " " "	10 " 33 " "
V.-Velence " " " " " " " " " " " "	10 " 10 " " " " " " " " " "	" " " " " " " " " " " "	10 " 33 " "
Nagyvárad " " " d. u.	2 " 30 " " " " " " " " " "	" " " " " " " " " " " "	3 " 03 " "
V.-Velence " " " " " " " " " " " "	2 " 40 " " " " " " " " " "	" " " " " " " " " " " "	3 " 03 " "
Nagyvárad " " " " " " " " " " " "	4 " 55 " " " " " " " " " "	" " " " " " " " " " " "	5 " 23 " "
V.-Velence " " " " " " " " " " " "	5 " 00 " " " " " " " " " "	" " " " " " " " " " " "	5 " 23 " "
Nagyvárad " " " " " " " " " " " "	5 " 35 " " " " " " " " " "	" " " " " " " " " " " "	6 " 03 " "
V.-Velence " " " " " " " " " " " "	5 " 43 " " " " " " " " " "	" " " " " " " " " " " "	6 " 03 " "
Nagyvárad " " " " " " " " " " " "	8 " 31 " " " " " " " " " "	" " " " " " " " " " " "	9 " 03 " "
V.-Velence " " " " " " " " " " " "	8 " 41 " " " " " " " " " "	" " " " " " " " " " " "	9 " 03 " "

Félikusz-fürdőből visszautazás

Félikusz-fürdőből ind. reggel	7 ó. 45 p.-kor. érk. Nagyváradra	d. e.	8 ó. 20 p.-kor.
" " " d. e.	8 " 40 " " " " " " " " " "	" " " " " " " " " " " "	9 " 10 " "
" " " " " " " " " " " "	10 " 39 " " " " " " " " " "	" " " " " " " " " " " "	11 " 10 " "
" " " d. u.	3 " 10 " " " " " " " " " "	" " " " " " " " " " " "	3 " 40 " "
" " " " " " " " " " " "	6 " 59 " " " " " " " " " "	" " " " " " " " " " " "	7 " 30 " "
" " " " " " " " " " " "	9 " 10 " " " " " " " " " "	" " " " " " " " " " " "	9 " 40 " "
" " " " " " " " " " " "	10 " 32 " " " " " " " " " "	" " " " " " " " " " " "	11 " 00 " "

Hódmezővásárhelyi Dankó Béla utóda Virág Károly az egész idényre szerződött hírneves zenekara a Nagyvendéglő teraszain naponta 3-szor hangversenyez. Eredeti hegyiborok, elsőminőségű Kőbányai sörök, konyha házi-kezelésben, mérsékelt étlap árak állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére. Délután 5 órától este 9 óráig a zene hangversenyen egy hírneves tárogatós közreműködik. Minden szombat este tombolajáték, játék után táncmulatság a gyógyteremben Virág Károly és zenekara mellett. Konfetti, serpentin és tűzijátékkal egybekötve minden belépési díj nélkül. Érdekes csolnakázás egész napon át a «Halas taván» este 9 óráig.

Az utolsó vonatindulás Félix-fürdőből este fél 11-kor N.-Várad felé.